

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ให้มีความเจริญก้าวหน้า การเข้าถึงการศึกษาและความเท่าเทียมในการได้รับการศึกษาของประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 ได้ระบุหลักในการจัดการศึกษาไว้ว่า 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 4) อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐบาลจะมีการจัดสรรงบประมาณซึ่งเป็นเงินอุดหนุนการศึกษาให้แก่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกปี แต่เรื่องของความเสมอภาค คุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา ยังคงกลายเป็นประเด็นหลักของการปฏิรูปการศึกษา โดยพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหา งบประมาณที่รัฐจัดสรรไม่เพียงพอกับความต้องการในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบปัญหาการขาดแคลนครู บุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารเรียน อาคารประกอบ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดวิกฤติ คุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง (มยุรฉัตร เงินทอง และฉิรดา เวชญาลักษณ์. 2559 : 248) จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้นักเรียนจากสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดความพร้อม ทางด้านทรัพยากรทางการศึกษา เช่น มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ (อำพล รวากลาง และเสาวณี ตรีพุทธรัตน์. 2556 : 247) ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้คุณภาพในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเห็นแนวทางในการพัฒนา สถานศึกษา โดยการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถที่จะบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน (พัชรกฤษฎ์ พวงนิล. 2553 : 3)

การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาถือเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา มาตรา 58 ระบุว่า ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน

องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 16) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย ทรัพยากรที่เป็นเงินและไม่ใช่งเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการ การประสานงานที่ดี ตลอดจน การประชาสัมพันธ์ (พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. 2562 : 6) ดังกล่าวมาแล้วนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย จากสภาพปัญหาวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึง สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งตนเอง องค์กร วิธีการคิดและการบริหารแบบใหม่ให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (strategic leadership) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการบริหาร การพัฒนา ตลอดจนการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ ผู้บริหาร ที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะสามารถมองเห็นภาพรวมและขอบเขตงานได้กว้างขวาง ชัดเจนเป็นรูปธรรม การมองภาพรวมในเชิงกลยุทธ์ ทำให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานและบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (วรวรรณ เทียมสุวรรณ และคณะ. 2562 : 228) ซึ่งการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีการบริหารทรัพยากรที่ดี และมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติในด้านอื่น ๆ ดีขึ้นตามมาคือ กฎหมาย แรงจูงใจ การประชาสัมพันธ์ และอื่น ๆ ซึ่งทุกด้านส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความศรัทธาในการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษาที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การระดมทรัพยากร เพื่อศึกษาประสบความสำเร็จ (จันทิมา อังษะสวัสดิ์. 2556 : 239 – 252) สถานศึกษารวมถึงองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย อย่างชาญฉลาด (ตัญญูจักษิณ พวงนิล. 2555 : 60)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาจันทบุรี ทรายาด มีพันธกิจหลักในการมุ่งเน้น การสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษา อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาด้านต่างๆ ทั้งทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรบุคคล รวมถึงทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีให้กับสถานศึกษา ตลอดจนมีการบริหารจัดการ โดยใช้รูปแบบ “3L 7s Model” ที่เน้นความเป็นผู้นำ (Leader) และ 7S Strategic Management

คือ การบริหารงานเชิงกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด. 2564 : 62– 64) อย่างไรก็ตามแม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด. จะมีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษา แต่ก็ยังพบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังมีความต้องการได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษา เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐนั้น ไม่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขนาดเล็ก จากข้อมูลด้านขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด. พบว่ามีสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมากถึง 20 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 13 แห่ง ขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 แห่ง ซึ่งขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันทำให้ทรัพยากรทางการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ข้อมูลด้าน โอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2562 พบว่า มีนักเรียนออกกลางคัน ร้อยละ 0.04 สาเหตุส่วนใหญ่มาจากนักเรียนมีฐานะยากจน และปัญหาครอบครัว ข้อมูลนักเรียนด้อยโอกาส ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีเด็กยากจน ร้อยละ 22.57 เด็กกำพร้า ร้อยละ 0.17 และเด็กที่ต้องทำงานและรับผิดชอบครอบครัว ร้อยละ 0.02 รวมถึงมีนักเรียนพิการเรียนร่วม ร้อยละ 1.47 ประกอบด้วย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ เช่น มีปัญหาด้านการเรียนรู้ พฤติกรรม อารมณ์ ออทิสติก และพิการซ้ำซ้อน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด. 2564 : 10– 24) นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมด้านการศึกษาเป็นพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสรวมทั้งมีปัจจัยด้านทรัพยากรสำหรับใช้ในการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ เทาเทียมกับบุคคลอื่น ปัญหาของการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าด้านใดด้านหนึ่งหรือทุกด้านย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อให้สามารถที่จะบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด. จะเป็นแนวทางสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถที่จะบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด.

2. เพื่อศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นองค์ความรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้มีแนวทางเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และประยุกต์ใช้ประกอบการ กำหนดนโยบายในการปรับปรุง พัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย ครู จำนวน 1,422 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. 2564 : 12)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 306 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 ; อ้างถึงใน วาโร เฟิงส์วีสต์. 2553 : 39 – 40) จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่

2.1.1 การกำหนดกลยุทธ์

2.1.2 การควบคุมและประเมินกลยุทธ์

2.1.3 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

2.1.4 การบริหารทรัพยากรในองค์กร

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านทรัพยากรทางการเงิน

2.2.2 ด้านทรัพยากรบุคคล

2.2.3 ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ในการวิเคราะห์ห่อนาคต กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และทิศทางของสถานศึกษาอย่างชัดเจนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอก มีการสื่อสาร วางแผน และดำเนินงานเชิงรุก มีความยืดหยุ่น มีกลยุทธ์ในการก้าวสู่เป้าหมายของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดกลยุทธ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีการรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอก เพื่อกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา สามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีกลวิธีในการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา

1.2 การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการบริหารจัดการควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง มีการนำผลการปฏิบัติงานจริงเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ดำเนินการนิเทศ ติดตาม

และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.3 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีการนำกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการวางแผนที่เป็นระบบ มีการแปลงวัตถุประสงค์ไปสู่แผนการปฏิบัติงานระยะสั้น และระยะยาว มีการถ่ายทอด สื่อสารวัตถุประสงค์และแผนการปฏิบัติงานให้บุคลากรภายใน สถานศึกษาทราบ ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรได้อย่างสอดคล้องกับมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตลอดจน ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

1.4 การบริหารทรัพยากรในองค์กร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนด้านการใช้จ่ายงบประมาณ วางแผนอัตรากำลัง สรรหา และบรรจุแต่งตั้งภายใน ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มอบหมายภาระงานตามความสามารถและศักยภาพของบุคลากร ส่งเสริมพัฒนาความสามารถและศักยภาพของบุคลากร มีการบริหารจัดการงบประมาณด้วยความโปร่งใส บริหารจัดการด้านการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีให้เพียงพอ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการใช้ทรัพยากร และตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการตรวจสอบการบริหารทรัพยากร จากภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงาน ตลอดจน มีบทบาทในการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ

2. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีวิธีการบริหารจัดการหรือกิจกรรมที่มีการรวมตัวกันแสวงหา และรวบรวมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จากการชักชวนบุคคลหรือองค์กรเข้าร่วมจัด โครงการ / กิจกรรม โดยอาศัยความร่วมมือและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้มา ซึ่งทรัพยากรในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งทรัพยากรที่เป็นเงินและทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน สำหรับนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน

2.1 ด้านทรัพยากรทางการเงิน หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้ดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ มีการขอรับ การสนับสนุนเงินทุนจากผู้มีจิตศรัทธา มีวิธีการจัดหาเงินทุนจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ สร้างความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมหาเงินทุน มีการจัดหาเงินทุนการศึกษาให้กับนักเรียน มีการประชาสัมพันธ์ ตลอดจน การจัดหารายได้จากการให้บริการทางวิชาการ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทางการเงิน

2.2 ด้านทรัพยากรบุคคล หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้ดำเนินการสรรหาขอความร่วมมือและประสานงานบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญในชุมชน แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำรวจ ทหาร ศึกษานิเทศก์ พระสงฆ์ ผู้ปกครอง ตลอดจนเครือข่ายแลกเปลี่ยนผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในด้านต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา

2.3 ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้ดำเนินการจัดทำโครงการ ประชาสัมพันธ์ ประชุมวางแผน เพื่อหาแหล่งสนับสนุน แสวงหาผู้ให้การสนับสนุนรายใหม่ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการขอรับการสนับสนุน เพื่อให้ได้มาซึ่งครุภัณฑ์ วัสดุ สื่อ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ครู หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

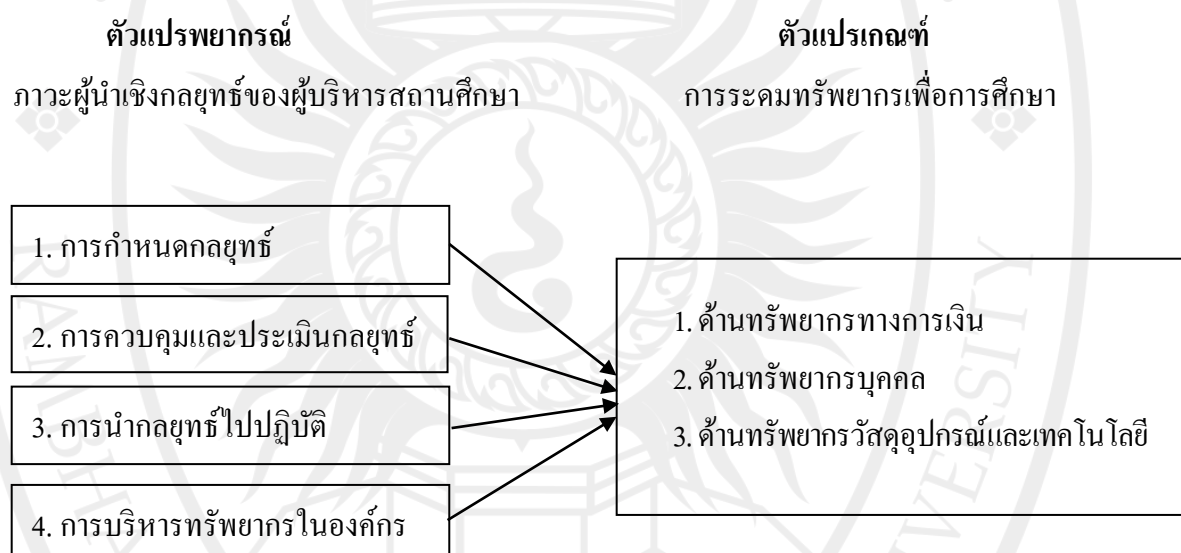
เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ศึกษาจากแนวคิดของสาทร สมบุญ (2554 : 65), ตวัญจลัทธิพงษ์ พวงนิล (2555 : 83-108), กมล ไสวาปี และวัลลภา อารีตัน (2557 : 14), สุนนรัตน์ อัครกุล (2557 : 10-11), อริยาจันทงศ์ยา (2557 : 13-14), จิรัฏฐ์ นัตรีเบญจนันท์ (2558 : 110-111), วรารักษ์ หนึ่งโชคชัยและประยุทธ ชูสอน (2558 : 207), เชาวศักดิ์ พฤกษาทเวศ และคณะ (2559 : 83), นันทิยาภรณ์ หงษ์เวียงจันทร์ (2559 : 14 - 15), พิษิต โกพล (2559 : 21 - 69), ปรียกร อรุณจินดาตระกูล และคณะ (2561 : 11), แก้วเกษร อัมสันเทียะ และคณะ (2562 : 16),

พจนันท์ จารุเลิศพิศุทธิ์ และสงวน อินทร์รักษ์ (2562 : 261 – 262), วรรณฤดี มณฑลจรัสและอนุสราสวรรณวงศ์ (2562 : 251), วรารักษ์ เทียมสุวรรณ และคณะ (2562 : 219), ดูบริน (Dubrin. 2007 : 335) และฮิทท์ ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland, and Hoskisson. 2007 : 372)

การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามแนวคิดของพัชรกฤษฎี พวงนิล (2553 : 9), วรุดิ แสงนาท (2555 : 26), จันทิมา อังษะสวัสดิ์ (2556 : 109 – 126), ภาณุมาศ เกลยนาท (2556 : 26 – 90), สมพิศ ไข่เอื้องและคณะ (2556 : 23), อำพลราวกลางและสาวณี ศรีพุทธรัตน์ (2556 : 245 – 246), วิชญ์ภาส สว่างใจและพูนสิน ประคัมินทร์ (2558 : 130), สุทธิญา เทียนขาว (2558 : 55), พิสิษฐ ภูรอด (2559 : 19), กนกพร แสนสุขสม (2562 : 59), พิณสุดา สิริรังศรี (2562 : 5), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562 ก : 15) และเบนเดอร์ (Bender. 1983 : 6 – 7) เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

- ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาจันทบุรี トラด
- ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาจันทบุรี トラด